

Autoreferat

1. imię i nazwisko: Jakub Isański

2. posiadane dyplomy, stopnie naukowe:

2002 Magister socjologii, Instytut Socjologii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

2006 Doktor socjologii, Instytut Socjologii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

3. informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych:

od 2006 Adiunkt, Instytut Socjologii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

4. osiągnięcie naukowe: (zgodne z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki Dz.U. nr 65, poz. 595 ze zm.)

Isański Jakub, *Migracje i transfery kapitału społecznego*, Wydawnictwo Naukowe UAM, 2015, Poznań, ss. 254, (monografia)

- opis osiągnięcia naukowego:

Współczesne polskie migracje to, jak uważam, wielkie zadanie dla socjologów. I, chociaż może się to wydawać zadaniem utopijnym, opis i analiza tego zjawiska mogą iść w parze z próbami jego modelowania. Mam nadzieję, że moja książka przyczyni się do popularyzacji tej tematyki wśród socjologów, a wykorzystana przeze mnie koncepcja transferów społecznych będzie rozwijana w kolejnych badaniach które pozwolą na lepsze zrozumienie skali zmian związanych z współczesnymi

migracjami. Chciałbym, aby w przyszłości skutki te były korzystne tak dla migrujących osób, jak i zaznaczały się także w skali społecznej.

Moja monografia składa się z 4 rozdziałów. Przygotowując się do jej napisania przeprowadziłem przegląd literatury polskiej oraz anglojęzycznej, ze szczególnym uwzględnieniem dorobku teoretyków kapitału społecznego i różnych prób empirycznego zastosowania tej teorii, a także prac naukowców różnych dziedzin opisujących migracje Polaków w ostatnich latach (w tym także autorów anglojęzycznych badających i piszących o polskich migrantach). Przed pracami nad jej ostatecznym kształtem, opublikowałem szereg tekstów podejmujących tematykę ruchliwości przestrzennej ludzi i związanych z tym przemian społecznych, tematykę międzykulturowych kontaktów, zmian w obszarze tożsamości związaną w ruchliwością przestrzenną, oraz tematykę migracyjną we współczesnym społeczeństwie polskim.

Pierwszy rozdział dotyczy historii społecznych wątków migracji od końca XIX wieku do czasów dzisiejszych. Przedstawiam w nim przyczyny oraz przebieg migracji z ziem polskich, a także społeczny klimat w jakim dochodziło do wyjazdów i, ewentualnych, powrotów. Kolejne dwa rozdziały dotyczą migracyjnych wątków teorii kapitału społecznego (rozdział II) oraz próby jej zastosowania do opisu sytuacji masowych migracji (rozdział III) - w tym miejscu skupiam się na pytaniach o aktualność teorii kapitału społecznego, a także próbuję wykorzystać ją w analizie zachowań migrantów. Ostatni rozdział zawiera prezentację wyników badań empirycznych oraz ich omówienie z wykorzystaniem koncepcji transferów społecznych. Koncepcja ta jest, jak twierdzę, udaną próbą uaktualnienia teorii kapitału społecznego w odniesieniu do sytuacji masowych migracji początków XXI wieku.

Wspomniane badania empiryczne prowadziłem w środowisku migrantów - w ciągu 3 lat zrealizowałem łącznie 7 wyjazdów badawczych za granicę, kontynuując niektóre z nawiązanych wówczas kontaktów z migrantami podczas spotkań w Polsce¹. Podczas badań zetknąłem się z dziesiątkami migrantów w różnych miejscach i

¹ Wyjazdy zagraniczne były finansowane dzięki 2 grantom na krótkie wyjazdy pracowników naukowych w ramach programu Erasmus, grantowi na krótki wyjazd studyjny programu "UAM=możliwości", grantowi Rotterdam School of Management, grantowi na krótki wyjazd studyjny programu "ADOPOLNOR - At the doorstep to adulthood", grantowi na uczestnictwo w programie "Ethnically Diverse Cities" w ramach

sytuacjach, zarówno podczas osobistych spotkań i rozmów, jak i podczas uczestnictwa w spotkaniach różnych instytucji skupiających Polaków mieszkających poza granicami Polski. Informując moich rozmówców o zbieraniu materiałów do pracy naukowej, ani razu nie zetknąłem się z odmową, a wielu z nich bardzo otwarcie wyrażało swoje wsparcie dla wszelkich prób opisu i zrozumienia współczesnych migrantów. Spotkałem się przy tej okazji także z wieloma poglądami - zarówno z osobami wyrażającymi opinię, że migracja to sposób na ucieczkę od braku nadziei i perspektyw w Polsce jak i takich, dla których wyjazd był skrupulatnie zaplanowanym etapem zawodowej kariery czy gromadzenia kapitału na działalność gospodarczą w kraju (co ciekawe, wiele osób deklarowało gromadzenie zagranicą nie tylko pieniędzy, ale i chęć nawiązywania kontaktów z ciekawymi ludźmi, uczenie się i podpatrywanie działania firm różnych branż na Zachodzie). Chociaż na razie trudno przedstawić jakąś typologię współczesnych migrantów, dość wyraźnie odcinają się w tej zbiorowości osoby wyjeżdżające pod przymusem w związku z II wojną światową i w latach tuż po niej, w porównaniu do migracji jaka stała się możliwa w pierwszych latach XXI wieku. Jak mogę stwierdzić, określenia takie jak 'migrant' czy 'migracja', ale także 'Polonia' sporadycznie jedynie pojawiały się u starszych rozmówców, z którymi przeprowadzałem wywiady. Z kolei przedstawiciele pokolenia dwudziestolatków w ogóle byli skłonni nie zauważać, czy też bagatelizować, wagę swojego wyjazdu z kraju - dla wielu z nich wyjazd do większego miasta w swoim województwie nie różni się znacząco od wyjazdu zagranicę, a pobyt tam nie jest zazwyczaj związany z chęcią osiedlenia się na dłużej.

Moja książka to próba opisu fenomenu migracji współczesnych, migrantów przywiązanych do miejsca pochodzenia głównie poprzez podtrzymywane społeczne kontakty i definiujących samych siebie poprzez życiowe doświadczenie mobilności, nieraz mobilności permanentnej. Chociaż nie znikają oni trwale z krajobrazu społecznego Polski, ich okazjonalne pobyty tutaj tak mocno naznaczone są migracyjnym doświadczeniem, że oddziałują one także na tych, którzy dotąd nie wyjechali. Uważam, że współczesne migracje stanowią jeden z najważniejszych

"Marie Curie Actions", grantowi badawczemu przyznanemu przez Instytut Socjologii UAM oraz wsparciu polskich parafii prowadzonych przez ośrodki katolickiego Towarzystwa Chrystusowego dla Polonii Zagranicznej.

elementów opisu współczesnego polskiego społeczeństwa. Społeczeństwa, które w coraz mniejszym stopniu definiowane jest przez miejsce pochodzenia, a coraz bardziej ewoluuje w stronę społecznej ruchliwości na skalę podobną, na przykład, do społeczeństwa amerykańskiego. Skala współczesnych migracji oraz jej znaczenie wykraczające poza tylko doświadczenia życiowe samych migrantów, wydają się być podobne do ruchów ludności, jakie występowały na ziemiach polskich w dwudziestoleciu międzywojennym czy podczas przesiedleń i masowych migracji na północne i zachodnie rubieże dzisiejszej Polski w latach powojennych. Zupełnie nowe możliwości transportu oraz komunikowania się, jakie daje współczesny rozwój technologii sprawiają, że migracje te nie są już obciążone ryzykiem nieodwracalności. Cytowane przez Floriana Znanieckiego pamiętniki migrantów zawierają wiele opisów nadzwyczajnego zdumienia postawą migrantów wśród ich krewnych w kraju - dlaczego nie przysyłają pieniędzy, gdzie je wydają, kiedy zamierzają wrócić? Współczesny dyskurs migracyjny coraz bardziej zdąża w stronę prób zrozumienia długofalowych, społecznych konsekwencji migracji. Migranci zaś, nieoczekiwanie, wymykają się wszelkim próbom oceny - nikomu nie udało się przewidzieć ani niewielkiej skali migracji powrotnej do Polski po 1989 roku, ani bardzo dużej skali migracji wyjazdowej po roku 2004. Jak dotąd, mimo ekonomicznego kryzysu i dużej skali bezrobocia, nie nastąpiły też powroty migrantów do Polski.

Najważniejsze, moim zdaniem, wnioski płynące z obserwacji migrantów, jakie zawarłem w mojej książce są następujące:

- 1) Migracja, zwłaszcza w ostatnich kilkunastu latach, stała się w Polsce bardzo łatwo dostępnym sposobem szybkiej **zmiany swojego losu**, a liczba osób korzystających z tej okazji, zwłaszcza wśród ludzi młodych - poniżej 35 roku życia, stale rośnie. Co warto podkreślić, wśród migrantów maleje skłonność do odkładania pieniędzy na powrót do kraju, a wielu z nich deklaruje chęć prowadzenia życia podobnego do swoich rówieśników z bogatszych krajów europejskich - kolekcjonują wakacyjne doświadczenia, uprawiają sporty (dalekie podróże, bieganie i triathlon, żeglarstwo, turystyka rowerowa) i prowadzą życie towarzyskie nie odróżniające ich od społeczeństw, w których żyją. Ów styl życia w wielu przypadkach staje się przyczyną wyjazdu i pozostania na emigracji

ważniejszą, niż ewentualne możliwości zarabiania i oszczędzania pieniędzy. Tam więc, gdzie zmiany społeczne w Polsce nie nadążają za oczekiwaniami młodych ludzi, decydują się oni na samodzielne poszukiwania innego miejsca. Wspomniana zmiana losu, opisywana przed stu laty przez Floriana Znanieckiego jako zdobycie kwoty pozwalającej na zakup ziemi, narzędzi lub uruchomienie warsztatu, współcześnie rozumiana jest raczej jako **zmiana warunków codziennego życia - autonomiczny wybór społeczeństwa, w którym chce się żyć**. Wydaje się też, że wybór ten jest kierowany bardziej kalkulacją zysków i strat niż emocjami, oraz że wzrasta liczba osób skłonnych bezterminowo przedłużyć swój pobyt zagranicą, traktujących związaną z nim tymczasowość jako pożądaną.

- 2) Polska jest największym w Europie krajem wysyłającym migrantów - stanowią oni heterogeniczną zbiorowość coraz częściej wybierającą także pozaeuropejskie destynacje i, coraz częściej także, osiedlającą się w miejscach wybranych przez siebie drogą osobistego doświadczenia. Nawet osiedlenie się zazwyczaj nie prowadzi do zrywania kontaktów z miejscem pochodzenia, zwłaszcza letni okres wakacyjny i święta religijne są okazją do odwiedzania rodzinnych stron. Innym elementem sprzyjającym nawiązywaniu i utrzymywaniu więzi są kontakty z bliższymi i dalszymi krewnymi oraz znajomymi z rodzinnych stron, którzy czy to przez kontakty na rynku pracy czy pomoc w adaptacji w nowym miejscu, stają się trwałym składnikiem lokalnego życia społecznego. Coraz bardziej powszechna jest sytuacja, w której niemal każdy ma zagraniczne doświadczenie migracyjne, planuje taki wyjazd lub choćby zna osobę, która już za granicą była. W związku z dynamiką tych procesów oraz liczne i częste wyjazdy krótkotrwałe, niemożliwe do uchwycenia narzędziami opisu ilościowego migracji, **coraz częściej zasadne jest mówienie o "powrotach", a nie "powrocie" i zastępowanie określenia "migracje", pojęciem "mobilność"**. Nie wiadomo natomiast, jak to masowe doświadczenie migracyjne wpłynie na migrantów w przyszłości - czy podejmowanie pracy zarobkowej za granicą stanie się ułatwieniem czy przeszkodą w powrocie na krajowy rynek pracy oraz jakie pozaekonomiczne czynniki będą odgrywały znaczącą rolę w przyszłym losie migrantów.
- 3) Wpływ migracji zaznacza się także w miejscach wysyłających migrantów i to nie tylko w znaczeniu ich braku tamże ale, przede wszystkim, mniej lub bardziej

systematycznego oddziaływania na lokalne gospodarki (zwłaszcza rynek nieruchomości, ale też rynek sprzedaży samochodów nowych i używanych) na lokalne społeczności - czy to na poziomie rodzin tracących swoich członków, jak i zmiany związane z migrantami powrotnymi. Wyjazdy te przyczyniają się do przemian nie tylko gospodarczych, ale też społecznych i kulturowych dowodząc trafności wielu spostrzeżeń socjologów korzystających z koncepcji transferów społecznych. Narzędzie to, początkowo wykorzystywane w literaturze przedmiotu do opisu różnorodnych zmian w krajach rozwijających się Ameryki Łacińskiej i krajów Azji Południowo-Wschodniej, wydaje się mieć znaczny potencjał opisu sytuacji, w jakiej obecnie znajduje się Polska. Nie jest jasne, jak będą wyglądały długofalowe konsekwencje obecnej skali migracji wyjazdowej z Polski - tak w badaniach ilościowych, jak i wśród moich rozmówców deklaracje chęci powrotu należą do rzadkości. Z drugiej jednak strony większość z nich utrzymuje ożywione kontakty osobiste i zawodowe z krajem, wielu przyznaje się także do korzystania z opieki zdrowotnej i, zapewne także w przyszłości, podobnie do migrantów z czasów badań Znanieckiego, swoje plany na starość także wiąże z Polską. Ciekawym jest pytanie czy utrzymywana przez nich intensywność kontaktów z Polską i rodakami pozwoli im na udaną ponowną adaptację w przypadku powrotu. Problem ten jest bardzo widoczny, gdy o dzisiejszej Polsce i jej przemianach społecznych mówią obecni przedstawiciele migracji sprzed kilkudziesięciu lat - ich wiedza o kraju zazwyczaj bardzo odbiega od stanu rzeczywistego. Sądzę jednak, że **transfery społeczne i zmiany zachodzące w Polsce w związku z migracjami, mogą ułatwić w przyszłości powrót najnowszym falom migrantów.**

5. pozostałe osiągnięcia naukowo-badawcze:

Moje zainteresowania naukowo-badawcze skupione są wokół tematyki ruchliwości przestrzennej ludzi, jej skali i odmianach oraz konsekwencjach dla życia społecznego. Prowadzone przeze mnie badania empiryczne, przygotowywane wystąpienia konferencyjne i publikacje, udział w międzynarodowych projektach oraz

prowadzone w kraju i za granicą wykłady dają się ująć w kilku najważniejszych dla mnie obszarach (chronologicznie, w kolejności ich realizacji):

1) *socjologia podróży i turystyki* – w oparciu o prace nad dysertacją doktorską przygotowałem projekt autorskiego wykładu monograficznego dla studentów studiów na kierunku socjologia w Instytucie Socjologii UAM, a wyniki moich empirycznych i teoretycznych prac przedstawiłem w szeregu publikacji i wystąpień konferencyjnych². Szczególnie interesowały mnie zagadnienia związane ze skutkami rozwoju turystyki w regionach atrakcyjnych turystycznie – od szeroko pojętych skutków globalizacji, przez niszczące skutki turystyki dla krajów rozwijających się po turystykę kulturową jako próbę zarządzania tym problemem i zmianami o charakterze funkcjonalnym. Przy tej okazji analizowałem także zagadnienia związane z tożsamością oraz potencjałem zmiany kulturowej związanym z międzynarodową turystyką. Za najważniejsze teksty uważam: redakcję publikacji zbiorowej (2009) *Komunikowanie międzykulturowe. Szanse i wyzwania*; artykuły: (2013) *Podróż poślubna jako przykład rytuału przejścia*, (2009) *'Five stars, all inclusive'. O społecznych nierównościach na rynku turystycznym*, (2008) *Wpływ turystyki na środowisko społeczno-kulturowe. Skutki rozwoju turystyki w środowisku społecznym - szanse i zagrożenia*, (2008) *Turystyka kulturowa - dialog czy monolog? (Przypadek Angeliny Jolie)*, (2006) *Tożsamość w czasach globalizacji, Globalizacja przez turystykę. Globalizacja kulturowa a turystyka w krajach rozwijających się i formy sprzeciwu wobec niej*. W tej tematyce opublikowałem także 15 artykułów publicystycznych w Gazecie Wyborczej w dodatku 'Turystyka', udzieliłem także 3 wywiadów dla 'Magazynu Turystyki Górskiej-NPM'.

2) *socjologia migracji i ruchliwości społecznej* – ten obszar związany jest z kontynuowaniem zainteresowań związanych z pracą doktorską, szeregiem publikacji, a także wykładów na zagranicznych uczelniach. W tym miejscu mogę wspomnieć także przygotowanie, w 2010, międzynarodowej konferencji na temat migracji oraz współredakcję tomu zbiorowego z najlepszymi konferencyjnymi wystąpieniami, które ukazały się drukiem wydawnictwa Cambridge Scholars Publishing w 2011 roku. Inne, ważne dla mnie publikacje w tym obszarze tematycznym, to: (2013) Isański, J., Młeczko, A., Seredyńska-Abou Eid, *Polish Contemporary Migration: From*

² wszystkie są wyszczególnione w osobnym załączniku w pliku Jakub_Isański_curriculum_vitae.

'Co-migrants' to 'Project: ME' (publikacja zawiera prezentację wyników badań realizowanych w międzynarodowym zespole, wyniki te były także prezentowane na dwóch konferencjach naukowych, w tym jednej międzynarodowej); a także: (2014) *Migracje w kształtowaniu krajobrazu społecznego polskich miast*, (2009) *Przestrzeń miejska a tożsamość*. Udzielałem także w tym temacie kilkunastu wypowiedzi radiowych (dla Radio Merkury Poznań, Radio Słupsk).

3) *transfery społeczne* – ta część zainteresowań, poza szeregiem wystąpień konferencyjnych, wykładów i publikacji, zbiera w całość opublikowana monografia 'Migracje i transfery kapitału społecznego'. Ponieważ w trakcie zbierania materiałów do tej pracy zrealizowałem szereg krajowych i zagranicznych wyjazdów, podczas którym łączyłem różne techniki badawcze (obserwację uczestniczącą, wywiady grupowe i indywidualne), udało mi się zebrać bogaty materiał, którego znacznej części nie wykorzystałem w publikacji, zainspirowało mnie to jednak do opisu wrażeń z migracyjnych obserwacji także w formie dramatu "*Pociąg nocny. Wagon bez przedziałów*" (niepublikowany, obecnie w recenzji, dostępny także od maja 2015 publicznie w internecie na portalu academia.edu: <https://amu.academia.edu/JakubIsa%C5%84ski/Drafts>).

6. działalność dydaktyczna i organizacyjna:

Działalność dydaktyczna to bardzo ważna dla mnie część moich zawodowych doświadczeń. W czasie studiów doktoranckich, jak i podczas pracy na stanowisku adiunkta, przygotowałem i realizowałem szereg zajęć w języku polskim i angielskim, w tym także w formie *e-learningu*. Wykładałem także, dzięki uzyskanym grantom na krótkie pobyty, na uczelniach w Norwegii, Holandii i Stanach Zjednoczonych; byłem także wykładowcą na szkole letniej w Niemczech oraz prowadziłem warsztaty dla studentów i doktorantów w kraju i zagranicą. Od lipca 2015 jestem promotorem pomocniczym doktoratu doktorantki z Izraela. Ponadto przygotowałem 5 naukowych recenzji dla 3 anglojęzycznych czasopism naukowych, oraz 1 publicystyczną recenzję, która ukazała się w Gazecie Wyborczej w dodatku 'Turystyka'.

Moje zainteresowania dydaktyczne rozwijałem także realizując zajęcia na innych uczelniach. Obowiązki dydaktyczne wynikające z zatrudnienia w Instytucie

Socjologii UAM były dla mnie okazją do rozwijania naukowych zainteresowań i przygotowywania programów zajęć w języku polskim i angielskim, moje kwalifikacje (zwłaszcza w zakresie wykorzystywania nowych technologii informacyjno-komunikacyjnych, w tym na platformie *moodle*) rozwijałem podczas szkoleń i kursów w kraju i zagranicą. Za najważniejsze dla mnie, w tym rozdziale, uważam przygotowanie i systematyczne prowadzenie dwóch wykładów w języku angielskim (*Social Mobility* oraz *Social Capital*) dla studentów zagranicznych goszczących na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu w ramach różnych programów wymiany międzynarodowej – wykłady cieszą się dużym zainteresowaniem co semestr gromadząc grono słuchaczy z różnych krajów (w roku akademickim 2014/2015 ok. 25 studentów na każdym w wykładów).

Z kolei moje zajęcia *Współczesne Społeczeństwo Polskie*, to dla mnie ważna okazja do pogłębiania mojej wiedzy o socjologicznych badaniach polskiego społeczeństwa, konfrontacji wniosków z perspektywą studentów, przygotowujących na zaliczenie małe projekty badań empirycznych (prezentacje projektów, internetowe blogi i wstęp do aplikacji mobilnych). Dodam także, że w związku z tymi zainteresowaniami wielokrotnie wypowiadałem się dla lokalnych mediów – prasy, radia, telewizji, brałem także udział w panelu dyskusyjnym na temat przemian współczesnego społeczeństwa polskiego w Teatrze Nowym w Poznaniu.

Działalność organizacyjna: uczestniczyłem w 2 międzynarodowych projektach popularyzujących naukę (polsko-belgijsko-uzbecki i polsko-norweski), przewodniczyłem komitetowi organizacyjnemu 1 międzynarodowej konferencji w Poznaniu (uczestniczyło w niej 30 naukowców i doktorantów z 7 krajów), czterokrotnie byłem moderatorem sesji na międzynarodowych konferencjach naukowych. Zorganizowałem także konsorcjum, które przygotowało wniosek na konkurs grantowy (wniosek uzyskał pozytywną ocenę merytoryczną, ale niestety nie został zakwalifikowany do finansowania). Pełniłem także funkcje organizacyjne w Instytucie Socjologii UAM (członka Rady Instytutu Socjologii, członka Komisji ds. Rozdziału Środków Finansowych Instytutu Socjologii, a także funkcje członka Komisji Rekrutacyjnych oraz Komisji Egzaminacyjnych) oraz w Wydziale Nauk Społecznych UAM (funkcja członka Komisji ds. Oceny Pracowników Naukowych Wydziału Nauk

Spółecznych). Byłem także przewodniczącym Oddziału Poznańskiego Polskiego Towarzystwa Socjologicznego.

Janusz Białki

Autoreferat

1. **name:** Jakub Isański

2. **diplomas and degrees possessed:**

2002 MA in Sociology, Institute of Sociology, Adam Mickiewicz University in Poznań

2006 PhD in Sociology, Institute of Sociology, Adam Mickiewicz University in Poznań

3. **employment in scientific institutions:**

since 2006 assistant professor, Institute of Sociology, Adam Mickiewicz University in Poznań

4. **scientific achievement:** (according to art. 16 ust. 2 ustawy, 14th of March 2003 about scientific degrees and scientific and about degrees and title in the field of art, Dz.U. nr 65, poz. 595 ze zm.)

Isański Jakub, *Migracje i transfery kapitału społecznego*, [Migrations and transfers of social capital], Adam Mickiewicz University Publishing House, 2015, Poznań, pp. 254, (a monograph)

- a description of scientific achievement:

The contemporary Polish migration is, as I believe, a great and demanding task for sociologists. And, although it may seem a utopian one, the description and analysis of this phenomenon may go hand in hand with attempts to its modeling. My book will contribute to the popularization of this subject among sociologists, I hope, and the concept of social remittances will be developed in subsequent studies that will allow to understand the scale of the changes associated with modern migration. These effects can be beneficial for migrants and society as a whole in the future.

My book consists of four chapters. In the desk research stage I conducted an insight in the state of the art, with a particular attention to the contents of theorists of social capital and various attempts of empirical application of this theory, as well as the work of scientists in various fields describing the migrations of Poles in recent years (including foreign authors investigating and writing about Polish migrants all over the world). Before work on its final version, I published a number of texts on the subject of spatial mobility of people and its impact on social change, the issues of intercultural contacts, changes in the area of identity-related spatial mobility and migration themes in the contemporary Polish society.

The first chapter concerns social aspects of a migration history from the late nineteenth century to the present. I investigate its causes and a background of migration from the Polish territories, as well as the social climate of travels and, if any, returns. The next two chapters deal with the topics of migration theory of social capital (Chapter II) and attempts to describe a current situation of mass migration (Chapter III) - I focus on the question of timeliness of social capital theory, and I'm trying to use it in the analysis of the behavior of migrants. The last chapter includes a presentation of the results of empirical studies and their discussion with the concept of social remittances. This concept is, as I believe, a successful attempt to update the theory of social capital in relation to the situation of migration in the twenty-first century.

The mentioned field research I conducted during a period of 3 years and seven research stays abroad, continuing some of the contacts established during meetings with migrants in Poland³. During my research I met with dozens of migrants in different places and situations, both during personal meetings and talks, as well as the participation in the meetings of various institutions gathering Poles living beyond the Polish borders. Informing my interlocutors about searching for materials for the scientific work, I never once encountered a refusal, while many of them very openly expressed their support for any attempt to describe and understanding the migrants.

³ My foreign trips were funded through two grants for short trips researchers at Erasmus grant, a short study tour program of "AMU = Opportunities", a grant of the Rotterdam School of Management, a grant for short stay of the "ADOPOLNOR - At the doorstep is adulthood," a small grant for participation in the program "ethnically Diverse Cities" under the "Marie Curie Actions", a small grant from the Institute of Sociology, Adam Mickiewicz University and a support of Polish parishes and the Seminar of Catholic Society of Christ to Polish Migrants.

On this occasion I have also met with many of the ideas and dilemmas - both with people expressing the opinion that migration is a way to immediate escape from the hopelessness and prospects in Poland and those for whom the trip was a rationally planned stage of their professional career or an opportunity to collect capital to start an economic enterprise in Poland (interestingly, many people declared the not only economize, but have a strong orientation towards establishing business contacts). Although it is hard to present a clear typology of contemporary migrants, they quite clearly stand out in this group persons leaving after with the Second World War and the years immediately thereafter in relation to migration, which became possible in the early years of the twenty-first century. How can I tell if terms such as 'migrant' and 'migration', but also 'Polonia' only appeared sporadically in older interlocutors with whom interviewed. In turn, representatives of the new generation in general were inclined not to notice, or downplayed the importance of his departure - for many of them to travel to a larger city is not significantly different from going abroad and staying there is not usually associated with the desire to settle down for a longer period of time.

My book is an attempt to describe the phenomenon of contemporary migration, migrants strapped to their place of origin mainly through sustained social contacts and defining their present-day styles of life experience of mobility, sometimes a permanent one. Although they do not disappear from the Polish social landscape, their occasional stays here so strongly marked by their migratory experience that also affects those who have not left. I believe that contemporary migrations are one of the most important elements of the description of the contemporary Polish society. A society that is less and less defined by the place of origin, and increasingly evolving towards social mobility on a scale similar, for example, to American society. The scale of contemporary migration and its implications beyond just life experiences of migrants themselves, appear to be similar to the population movements that occurred on Polish lands in the interwar period or during deportation and mass migration on the northern and western reaches of the contemporary Polish one. New ways of transport and communication that gives a contemporary development of technology makes migrations are no longer subject to irreversibility risks. Migrants' diaries quoted by Znaniecki contain many descriptions

of extraordinary astonishment with attitudes of migrants - why do not they send money, when are they going to return? The contemporary discourse of migration is increasingly heading in the direction of trying to understand the long-term social consequences of migrations. And those, unexpectedly, elude any attempt to assess - no one could predict or small-scale return migration to Poland after 1989, nor very large-scale outbound migration after 2004. So far, despite the economic crisis and large-scale unemployment, there were also very little returns in recent years.

The most important conclusions of the observation of migrants that I made in my book are the following:

1) Migration, especially in recent years, appeared in Poland as a very accessible way to a quickly change their fate, and the number of people using this opportunity continues to grow. What is also worth to emphasize, there is a decreasing tendency among migrants to accumulate money to return home, and many of them declare their willingness to lead a life similar to their peers from wealthier European countries - to collect holiday experiences, play sports and they socialize not to distinguish them from the social communities in which they live. In many cases that lifestyles become a more important cause of departure and to remain in exile, than the opportunities to earn and save money. As a result, social change in Poland does not keep pace with the expectations of young people, they decide to seek another place on their own. The change of fate, described a hundred years ago by Znaniecki as getting the amount allowing for the purchase of land, tools, or run the workplace, today is understood rather as a change in the conditions of daily life - an autonomous choice of a society in which one wants to live.

2) Poland is the Europe's largest sending country of migrants - they constitute a heterogeneous group of individuals. Even a settlement usually does not lead them to breaking up the networks with the place of origin, while the summer holidays and religious feasts are perceived as opportunities to visit their homeland. Another conducive element to establish and maintain relationships, are contacts with close and distant relatives and friends from back home who either through networks in the labor market or assistance with the adaptation in a new place, become a permanent element of social life. There is a common situation in which almost everyone has a personal experience of migration abroad, plans to have it or, at least, know someone

who already was abroad. In connection with the dynamics of these processes and the numerous and frequent short trips, it is impossible to grasp the quantitative description of migration tools, while it is more often justified to speak of "returns" and not just a "single return" and replace the term "migration", with "a mobility". It is not known, however, how this mass migration experience will affect the migrants in the future - whether to take paid work abroad will become an obstacle in facilitating the return of the domestic labor market and what non-economic factors will play a significant role in the future fate of the migrants.

3) The impact of migration is also marked among sending areas, not only in terms of their absence 'here', but in a more or less systematic impact on the local economies (especially the real estate market, but also market for new and second-hand goods), as well as on local communities - whether at the level of families losing their members as well as changes related to the migrants' return. These trips help to make observations proving the validity of the concept of social remittances. The tool, initially used in the literature to describe the various changes in the developing countries of Latin America and the countries of Southeast Asia, appears to have a significant potential to describe the current situation of Poland. It is not clear how they will look long-term consequences of the current scale of Polish outbound migration - both in quantitative surveys, as well as among my own research, interlocutors declaration of their willingness to return were relatively rare. On the other hand, most of them maintain lively contacts personal and professional with the country, many also admits to health care and, probably also in the future, similar to migrants from the time Znaniecki's works, their plans for old age is also associated with the homeland. What is interesting that maintained their intensity of contacts with Polish and compatriots will allow them to successful re-adaptation. This problem is very visible when on today's Poland and its social transformations in attendance say the migration of several decades ago - their knowledge of the country tend to be very different from the actual operations. But, as I see it, social remittances and changes taking place in Poland in connection with migration, can help in the future to return the most recent waves of migrants.

5. Other scientific achievements:

My research interests are focused around the issues of spatial mobility, its scale and variations and the consequences for social life. Working on it, I conducted an empirical study, prepared conference papers and publications, I also participated in international projects and visited foreign universities. All the activities can be included in several key areas for me (chronologically, in order of their appearance):

1) travel and tourism sociology - I prepared a monographic lecture for students of the Institute of Sociology of Adam Mickiewicz University based on the work on a doctoral dissertation and the results of my empirical and theoretical work presented in several publications and conference papers. I was particularly interested in issues related to the effects of tourism development in tourist must-see regions - from the wide-ranging effects of globalization, the devastating effects of tourism on developing countries and heritage tourism as an attempt to manage this problem and the changes of a functional nature. On this occasion I analyzed issues related to the identity and potential of cultural change associated with the international tourism. As I see it, the most important texts in this field are, as follow: the edition of the publication (2009) *"Intercultural communication. Opportunities and challenges"*; and peer-reviewed articles: (2013) *"Honeymoon as an example of a rite of passage"*, (2009) *"'Five stars, all inclusive'. About social inequalities in the tourist market"*, (2008) *"The impact of tourism on the socio-cultural milieu. The effects of tourism development in the social environment - opportunities and threats"*, (2008) *"Heritage tourism - a dialogue or a monologue? (Angelina Jolie's Case)"*, (2006) *"Identity in the era of globalization, the globalization of tourism. Cultural globalization and tourism in developing countries and forms of resistance"*. On this subject I also published a dozen articles in 'Gazeta Wyborcza - Tourism Magazine', and gave a few interviews for 'Magazine Mountain Tourism-NPM'.

2) The sociology of migration and social mobility - this area is related to the continuing interest related to my thesis, a number of publications and lectures at foreign universities. At this point I can mention organizing an international conference on migration in 2010 and co-editing of the collective volume with the best conference speeches, which were published by Cambridge Scholars Publishing in 2011. Other important publications under this theme are: (2013) Isański, J., Mleczeko A.,

Seredyńska-Abou Eid R., *"Contemporary Polish Migration: From 'Co-migrants' to 'Project: ME'"* (publication contains presentation of the results of research carried out in an international team, these results were also presented at two scientific conferences, including one international). Other publications are: (2014) *"Migration in shaping the social landscape of Polish cities"*, (2009), *"Urban Space and identity"*. I had some radio interviews in this topic (for Radio Mercury Poznań, Radio Słupsk).

3) social remittances - the portion of interest, in addition to a number of conference speeches, lectures and publications, gathers together in the published monograph *"Migration and transfers of social capital"*. Because in the course of collecting materials for this work realized a number of domestic and foreign trips, during which combined various research techniques (participant observation, individual and group interviews), I was able to gather rich material, which did not use a significant part in the publication. It inspired me to describe the experience of migration observations in the drama *"The night train. A carriage without intervals"* (unpublished, currently under review, is also available from May 2015 to the public in the Internet portal academia.edu: <https://amu.academia.edu/JakubIsa%C5%84ski/Drafts>).

6. Teaching and organizational activity:

Teaching activity is a very important part of my professional experience, as I see it. During my doctoral studies, as well as when working as an assistant professor, I prepared and a series of classes in Polish and English, including e-learning courses. I was also practicing abroad during a number of short stays at universities in Norway, the Netherlands and the United States. I was also a lecturer at a summer school in Germany, and I conducted a workshop with participants at home and abroad. Since July 2015 I am an auxiliary promoter of a PhD student from Israel. Furthermore, I prepared reviews for three English-language scientific journals.

I developed my interest in teaching also pursuing classes at other universities. Teaching responsibilities arising from employment at the Institute of Sociology of the AMU was an opportunity for me to develop scientific interests and the preparation of curricula in Polish and English, my qualifications (especially in the use of new

information and communication technologies, including a *Moodle* platform) I developed during training and courses in the country and abroad. The most important for me, in this chapter, a preparation of two lectures in English, for foreign students visiting the AMU in the various international exchange programs - lectures are of great interest every term by gathering a bunch of students from different countries (in the academic year 2014/2015 approx. 25 students in each of the lectures, lectures titles: *Social Mobility* and *Social Capital*).

On the other hand my lecture in Polish, titled *The Contemporary Polish Society*, is an important opportunity to deepen my knowledge of Polish society sociological studies, the confrontation applications with the prospect of students who are preparing small projects empirical studies (presentations of projects, Internet blogs and mobile applications). I might also add that in connection with those interests spoken out for local media - press, radio, television, also took part in a panel discussion on the changes of contemporary Polish society at the New Theatre in Poznań.

Organizational activities: participation in two international projects popularizing science (Polish-Belgian-Uzbek and Polish-Norwegian one), I was also leading the organizing committee of an international conference in Poznań (participated in the 30 scientists and graduate students from 7 countries), I was a moderator of a session on international conferences 4 times. I organized a consortium that prepared the request for grant competition (proposal received a positive assessment of the merits, but unfortunately did not qualify for funding at the second stage of evaluation). I also served as organizational functions at the Institute of Sociology of the Adam Mickiewicz University (member of the Council of the Institute Sociology, a member of the Committee for Allocation of Funds, as well as a member of the Committees on Admissions and Examinations of students). I serve also at the AMU Faculty of Social Sciences, as a member of the Committee for Evaluation of Scientific Workers Faculty of Social Sciences). I was also president of the Poznań Branch of Polish Sociological Association.

